

LUKI-LUUKAS

Työkirja 2

Mirja Halonen
Raija Suomi

Kuvitus Heikki Aro

OPETUSHALLITUS

EDUfi

LUKI-LUUKAS

TYÖKIRJA 2

Sisällysluettelo

Yhdyssanaharjoitus 1	3
- Alleviivaa kaikki yhdyssanat	
Yhdyssanaharjoitus 2	4
- Rakenna tavuista yhdyssanoja	
Kaksoiskonsonantti eli geminaattaharjoitus	5
- Lisää sanoihin kaksoiskonsonantti	
Vokaaliharjoitus	6
- Lisää sanoihin pitkävokaali	
Sanamatoharjoitus 1	7
- Lisää sanarajat, välimerkit ja isot kirjaimet	
Sanamatoharjoitus 2	8
- Lisää sanarajat, välimerkit ja isot kirjaimet	
Yhdyssanaharjoitus 3	10
- Alleviivaa kaikki yhdyssanat	
Yhdyssanaharjoitus 4	12
- Rakenna tavuista yhdyssanoja	
Yhdyssanaharjoitus 5	13
- Kirjoitetaanko yhteen vai erikseen	
Tavuharjoitus	14
- Laske tavujen määrä	
Sanamatoharjoitus 3	15
- Lisää sanarajat, välimerkit ja isot kirjaimet	

Sanamatoharjoitus 4

17

- Lisää sanarajat, välimerkit ja isot kirjaimet

Oikeat vastaukset

18

Yhdyssanaharjoitus 1

Yhdyssanaharjoitus 2

Kaksoiskonsonantti eli geminaattaharjoitus

Vokaaliharjoitus

Sanamatoharjoitus 1

Sanamatoharjoitus 2

Yhdyssanaharjoitus 3

Yhdyssanaharjoitus 4

Yhdyssanaharjoitus 5

Tavuharjoitus

Sanamatoharjoitus 3

Sanamatoharjoitus 4

Yhdyssanaharjoitus 1

Alleiviivaa kaikki yhdyssanat

Tukholman yliopistossa on analysoitu standardisoituja koirien käyttäytymistestejä ja koirarodut on asetettu rohkeusjärjestykseen. Sen mukaan rohkea koira on erittäin aktiivinen, kiinnostunut muista koirista ja ihmisistä sekä utelias. Se on myös helposti koulutettavissa. Kisan voittajaksi selvisi labradorinnoutaja. Seuraavat sijat menivät sileäkarvaiselle noutajalle, belgianpaimenkoiralle ja bokserille. Koirien luonteen jalostamisen on todettu olevan huomattavasti vaikeampaa kuin fyysisten ominaisuuksien.

Ihminen on kouluttanut koiria palvelukseensa. Hyvän hajuaistinsa avulla koira tunnistaa hometalon pahimmat pesäkkeet, huumeekuriirin, maamiinan, malmiesiintymän tai kantarellipaikan. Uupumattomana työnarkomaanina karvanokka vartioi pihapiiriä ja isäntänsä omaisuutta, kiskoo hukkuvan kuiville, pidättää vankikarkurin, paimentaa lammaslaukaa ja käy noutamassa sorsapaistin. Koira toimii myös sokean silmänä ja kuuron korvana.

Agility eli koirien esteratakilpailu on kasvattanut suosiotaan. Se on myös mielenkiintoinen yleisölaji. Tempuradalla on esteiden lisäksi renkaita ja pujottelukeppejä. Nopein koira vähimmillä virhepisteillä on voittaja. Koiran tassujen on käytävä merkityillä kontaktipinnoilla ja omistajan fyysinen kosketus koiraan ja esteisiin on kielletty. Koira seuraa vain isäntänsä äänimerkkejä ja eleitä.

Yhdyssanaharjoitus 2

Rakenna tavuista yhdyssanoja

temp ra pu ta

ho i sai us ra

ais ha ti ju

kep pu te lu pi jot

ta tak pin kon ti

ää merk ni ki

nar työ ko ni maa

me huu rii ku ri

pii pi ha ri

tes käyt ty mis ti täy

keus jes tys roh jär

mä sil tu dus leh

sä löy nah nen kai

ty sa vat lau kier mä kun

te es ra kil ta lu pai

hen tys on mat gi gel

Kaksoiskonsonanti- eli geminaattaharjoitus

Lisää sanoihin kaksoiskonsonantti

ke___ostalo

yliopisto___a

noutaja___e

uimara___at

nelijalkaisi___e

huolestu___avasti

valvo___ava

kan___akäyminen

huoma___avasti

koulu___anut

pesä___eet

la___aslaumaa

ke___e___ii___o

peri___ö___inen

Vokaaliharjoitus

Lisää sanoihin pitkävokaali

k___nnella

f___sinen

tuttav___s

sosi___linen

turvallis___s

___tiskynnys

h___htoladut

rotum___rittely

mielijoht___sta

gen___ttinen

symbi___ttinen

h___mekur___ri

malmies___ntymä

Sanamatoharjoitus 1

Lisää sanarajat, välimerkit ja isot kirjaimet

koirastaontullutelämänkumppaniyksineläjällejaleikkikaveri
monellelapsiperheellekoiratlisäävätomistajansaliikuntaaktivi
teettiäjakohentavatnäinihmissenmielenvirkeyttäsekäehkäise
vätmoniafyysisiäsairauksiakoiranomistajatsolmivatuusiatutt
avuuksiaulkoilutusreiteilläänjasosiaalinenkanssakäyminen
ehittykoiralisäämyösturvallisuudentunnettakennelliitonkav
erikoiratvierailivatvanhustentaloissajasairaaloissakarvakuo
nojahellimällämonivaivahelpottaasymbioosielimolempiosa
puoliahyödyttäväyhteiselämänviimevuosiinsujunutongelmi
ttanytmonetkoirattomatnäkevätkadunvarsienjapiennarten
akkakikkareetympäristöuhkanakoiraväkionsaanutryöpytyst
apäivälehtienyleisönosastoisskoirankakkaonylittänytutisky
nnyksenuudenjärjestyslainmukaankoirienjätöksetonkerättä
vä taajamienhoidetuiltaalueiltakoiriavoijärjestyslainmukaan
pitäävapainataajamissavainkoirapuistoissakoirienharjoitusp
aikoissasekäsuljetuillaaluelillaalueillaalueillaalueillaalueilla
nvalvottavalemmikkinsäliikkeitä

kiellettyjäulkoilutuspaikkojaovatyleisetuimarannatlastenleik
kipuistottorittoriaikanaurheilukentätsekäyleisethiihtoladutla
inlaiminlyönnistävoiseuratariketaipäiväsakkokoiraharrastaja
tovatisokuntalaisryhmämuttakunnallishallintoeiolevielätarjo
nnutnelijalkaisillekuntalaisilleenriittävästiulkoilualueitakakk
aroskapöntöistäpuhumattakaansensijaankoirankieltotauluja
näkee kaikkialla

Sanamatoharjoitus 2

Lisää sanarajat, välimerkit ja isot kirjaimet

rotukoiranhankintahinta on yli 700€ ja erilaisiarotuja on yli 400 jota sen oikean valintavoimallatyölästä koiratulisikin hankkiaperheharrastukset ja ympäristöhuomioonottaen

isokokoinen irlanninsusikoira kärsii sivarmastisuurkaupungin ahtaassa kerrostalohuoneistossa asiantuntija koirankasvattaja on syytäkuunnella eikä hankinta tulisi tehdä hetken mielijohteesta koiran keskimääräinen elinikä noin 10 vuotta

kennelliittojaroitujärjestöt antavat myösoikeat tiedot koirista ja koirankasvatuksesta sekä rotuisten koirien arvostus on pikkuhiljaa kasvanut tästä kieliä myösuudempi nimitys *monirotuinen* sellaisenaan vielä halvemmalla usein jopa ilmaiseksi monirotuisten geeniperimä on leveämpi ja terveysnäinollen monesti parempi kuin ns. rotukoirien

koirarotuja on kuollut sukupuuttoon jausia jalostetaan jatkuvasti koiranjalostusta on arvosteltua itäpäpääpainoon ollut liika koiran ulkonäkö korostavien rotumääritelmien liioiteltusukusiitosonjohtanut monien perinnöllisten sairauksien puhkeamiseen yleisimpiä ovat lonkkaviat sekä muuttuki-jaliikuntaelinsairaudet vatsalaukun kiertymä piilokiveksisyys ja sairaudet ja hengitysongelmat

mopsien ja englanninbulldoggien hengitysvinkuujo huolestuttaa vastiliian löysä nahka aiheutta myössi silmätulehduksia löysä nahka isimmansharpein maahan tuontisuomeen oli pitkään kielletty periytyvien vikojen ja sairauksien vastustamisohjelmasta käytetään lyhennystä pevisatukholman yliopistossa on analysoitu standardisoitujen koirien käyttäytymistestejä ja koirarodutaset

etturohkeusjärjestykseensenenmukaanrohkeakoiraonerittäina
ktiivinenkiinnostunutmuistakoiristajaihmisistäsekäuteliassa
onmyöshelpostikoulutettavissakisanvoittajaksiselvisilabrado
rinnoutajaseuraavatsijatmenivätsileäkarvaisellenoutajallebe
lgianpaimenkoirallejabokserillekoirienluonteenjalostamisen
ntodettuolevanhuomattavastivaikeampaakuinfyysistenomin
aisuuksienihminenonkouluttanutkoiriapalvelukseensaylivert
aisenhajuaistinsaavullakoiratunnistaahometalonpahimmatp
esäkkeethuumekuriirinmaamiinanmalmiesiintymäntaikanta
rellipaikanuupumattomanatyönarkomaaninakarvanokkavart
ioipihapiiriäjaisäntänsäomaisuuttakiskoohukkuvankuivillepi
dättäävankikarkurinpaimentaalammaslaumaajakäynoutam
assasorsapaistinkoiratoimiimyössokeansilmänäjakuuron
korvana

agilityelikoirienesteratakilpailuonkasvattanutsuosiotaanse
onmyösmielenkiintoinenyleisölajitemppuradallaonesteidenli
säksirenkaitajapujottelukeppejänopeinkoiravähimmillävirhe
pisteilläonvoittajakoirantassujenonkäytävämerkityilläkonta
ktipinnoillajaomistajanfyysinenkosketuskoiraanjaesteisiinon
kiellettykoiraseuraavainisäntänsääänimerkkejäjaeleitä

Yhdyssanaharjoitus 3

Alleviivaa kaikki yhdyssanat

Tasavallan presidentti hahmotteli taannoin Suomen tulevaisuutta: Suomen on luotava tulevaisuuttaan varten kansallinen globalisaatiostrategia.

Pääministerin talouspoliittinen erityisavustaja on laatinut asiasta muistion ja informoinut presidenttiä. Yrityksille pyritään tarjoamaan dynaaminen, kansainvälisesti kilpailukykyinen toimintaympäristö uudistumista silmälläpitäen. Finanssipoliittisia toimia ja työmarkkinaratkaisuja aiotaan kytkeä kattavaksi toimenpidekokonaisuudeksi.

Aikoinaan EU-jäsenyys ja yhteisvaluutta euro olivat ensimmäisiä askeleita menestymisen strategiaan. Integroiduttiin Eurooppaan. Tekniset ja poliittiset päätökset eivät kuitenkaan riitä vaan kyse on koko kansakuntaa koskevasta oppimisstrategiasta.

Hallituksen linjaukset eivät ikäihmistä enää jaksaa innostaa, pulavuosista selvittiin aikoinaan selvällä suomen kielellä ja ankaralla työnteolla. Röntgenkuvauksissa käytettyjen mammografialaitteiden kunto sen sijaan huolettaa. Säteilyturvakeskuksen testi on paljastanut laitteiden epäluotettavuuden. Terveyskeskuksen laboratoriossa tullaan näkemään monia hämmentyneitä asiakkaita.

Iltapäivälehtien lööpit saavat joskus isoäidinkin pään kääntymään. Viihdejournalismo taitaa myyntityön psykologian ja hakee usein aiheensa skandaaleista, tragedioista ja populaarikulttuurista. Etusivu noudattelee aina totuttua ihmisten uteliaisuutta stimuloivaa sapluunaa. Lehti tarttuukin kassajonossa helposti monen matkaan.

Ennen oli helppoa asioida omassa pienessä sekatavarakaupassa. Kaikki oli käden ulottuvilla. Nyt täytyy työntää isoa ostoskärryä supermarketissa satoja metrejä. Tuotteiden nimistökin on muuttunut modernisti englanniksi. Elektroniikkaosastolla mainostetaan high-techiä, on PC:tä ja DVD:tä. Asiakasomistajiksi houkutellaan 6%:n bonuksilla. Audiovisuaalinen kotiteatteri on oltava joka mökissä. Multimedia korvaa vanhanajan pihaleikit. Trenditietoinen nykynuoriso ei kuuntele enää musiikkikappaleita, vaan biisejä. Megatarjouksina tyrkytetään operaattorikohtaisia laajakaistaliittymiä. Ollaan vahvasti menossa kohti informaatioyhteiskuntaa. Prosessoreissa on yhä enemmän megahertsejä. Innovaatiot seuraavat toisiaan. Maailmastamme on tullut digitaalinen, mitä se sitten tarkoittaaakin. Digiboxi on ollut joulun hittituote.

Yhdyssanaharjoitus 4

Rakenna tavuista yhdyssanoja

ba li glo saa gi ti o stra te a

lous ti po ta liit nen

kyi pai lu kil ky nen

ta toi ym tö min pä ris

a fi liit nans si po ti si

mark kai ki na rat su ja työ

teis va yh luut ta

taa kan sa kun

tä i kä mis ih

sa rönt ku va gen uk sis

gra mam fi a lait mo tei den

den e tet pä luo ta vuu

la to bo ra sa ri os

il en ta päi leh vä ti

Yhdyssanaharjoitus 5

Kirjoitetaanko yhteen vai erikseen

Tasavallan presidentti

talous poliittinen

kansain välisesti

työ markkina ratkaisuja

poliittiset päätökset

suomen kielellä

populaari kulttuurista

käden ulottuvilla

vanhan ajan

digitaalisen median

asian tuntijoita

media ala

kasvu käyriä

EU jäsenyys

poliittiset päätökset

ikä ihmistä

Tavuharjoitus

Laske tavujen määrä

kosmetiikkaosastolta

feminiinisyydestä

navettapolulla

agraarimaailmassa

luontodokumentit

televisiotarjonnassa

laajakaistaliittymiä

trenditietoinen

audiovisuaalinen

elektroniikkaosastolla

supermarketissa

populaarikulttuurista

mammografialaitteiden

globalisaatiostrategia

toimintaympäristö

työmarkkinaratkaisuja

toimenpidekokonaisuudeksi

Sanamatoharjoitus 3

Lisää sanarajat, välimerkit ja isot kirjaimet

tasavallanpresidenttihahmottelitaannoinsuomentulevaisuutta
asuomenonluotavatulevaisuuttaanvartenkansallinenenglobalis
aatiostrategiapääministerintalouspoliittinenerityisavustajao
nlaatinutasiastamuistionjainformoinutpresidenttiäyrityksille
pyritään tarjoamaandynaaminenkansainvälisestikilpailukyky
inentoimintaympäristöuudistumistasilmälläpitäenfinanssipol
iittisiatoimiajatyömarkkinaratkaisujaaiotaankytkkeäkattavak
sitoimenpidekokonaisuudeksi aikoinaaneujäsenyysjayhteisv
aluuttaeuroolivatensimmäisiäaskelitamenestymisenstrateg
iaanintegroiduttiineurooppaanteknisetjapoliittisetpäätökset
eivätkuitenkaanriitävaankyseonkokokansakuntaakoskevast
aoppimisstrategiastahallituksenlinjaukseteivätikäihmistäen
ääjaksainnostaapulavuosistaselvittiinaikoinaanselvälläsuom
enkielelläjaankarallatyönteolla

röntgenkuvauksissakäytettyjenmammografialaitteidenkunt
osensijaanhuolettaasäteilyturvakeskuksentestionpaljastanu
tlaitteidenepäluotettavuudenterveyskeskuksenlaboratorioss
atullaannäkemäänmoniahämmentyneitäasiakkaitailtapäivil
ehtienlööpitsaavatjoskusisoäidinkinpäänkäntymäänviihdej
ournalismitaitaamyntityönpsykologianjahakeuseinaiheen
saskandaaleistatragedioistajpopulaarikulttuuristaetusivuno
udatteleeainatottutuaihminenuteliaisuuttastimuloivaasaplu
unaalehtitarttuukinkassajonossahelpostimonenmatkaanenn
enolihelppoaasioidaomassapienessäsekatavarakaupassakai
kkiolikädenulottuvillanyttäytytyöntääisoaostoskärryäsUPER
marketissasatojametrejä

tuotteidennimistökinonmuuttunutmodernistienglanniksielek
troniikkaosastollamainostetaanhightechiäonpctäjadvdtäasia

kasomistajiksi houkutellaan 6% nbonuksilla audiovisuaalinen k
otiteatterion oltava jokamökissä multimedia korvaavan hanaja
npihaleikittrenditietoinen nyky nuorisoeikuunteleena musiik
kikappaleitavaan biisejä megatarjouksina tyrkytetään operaat
torikohtaisia laajakaistaliittymiä ollaan vahvasti menossa kohti
nformaatioyhteiskuntaa prosessoreissa onyhäenemmän meg
ahertsejä innovaatio seuraavatoisia maailmasta meontul
lut digitaalinen mitä esittentarkoittaakindigiboxionollut joulun
hittituote

Sanamatoharjoitus 4

Lisää sanarajat, välimerkit ja isot kirjaimet

illantelevisiotarjonnassaentisestäviihdeohjelmastaontulluts
howpelleonsaanutstandupkoomikonhienommaltakalskahtav
antittelinhurjapäisimmätkilpailevatextremelajeissajacheerle
aderitnostattavattunnelmaajoukkuelajeissajatkuvastilisäänt
ynytdopinginkäyttöönkuitenkinsyönythuippuurheilultauskot
tavuuttajakarkottanutsponsoreitaisoäidinmielestäurheiluatu
leetvstäjoaivanliikaatelevisiokanavathyödyntävätsuosittujul
komaisiaformaattejakotimaistenproduktioidenohellatvdraa
majaluontodokumentitovatisoäidinkestosuosikkeja

isoäitieliagraarimaailmassanavettaapolullaastelevaneitarvinn
utlaittaageeliähiuksiineikäpukeutumisenesteettinenpuolihuo
lettanutfeminiinisyydestäeipirteissäpuhuttukylmäkönammatt
issaeiollutglamouriaosuuskaupankosmetiikkaosastotalöytyi
vainmäntysuopaanykyajancitykulttuuritekeeikäihmisennost
algiseksitittelitovatmuuttuneetradikaalistivuosiensaatossam
itämahtaatouhutarekrytointipäällikköentätehdascontrollerta
imarkkinointiassistenttipäivälehdnenpalvelukseenhalutaanos
astolletsitändigitaalisenmedianteknologianasiantuntijoitaja
logistiikkapäällikköamainosjamediaalatarjoatöitäadllejacop
ywriterillekiertokoulunkäyneenkielipääeiriitänänmediaseksi
kkäilleilmauksille

mainoksienmachomiehettirsuvattestosteroniaeikäanorektik
konaiskuvakaanvastaatraditionaalistasuomineitoakuluttajia
manipuloidaanpäivästätoiseenekonomistitkommentoivatme
diassagraafisiakasvukäyriäjapoliitikotagiteeraavatkansalaisi
akuluttamaanyhälisääshoppailustaontullutyleinenkansanhu
vijamonilleaddiktioisoäitiäkulutushysteriaeihoukutamainost
enfantasiamaailmaeisaavanhaakoukkuunsa

OIKEAT VASTAUKSET

Yhdyssanaharjoitus 1

Tukholman yliopistossa on analysoitu standardisoituja koirien käyttäytymistestejä ja koirarodut on asetettu rohkeusjärjestykseen. Sen mukaan rohkea koira on erittäin aktiivinen, kiinnostunut muista koirista ja ihmisistä sekä utelias. Se on myös helposti koulutettavissa. Kisan voittajaksi selvisi labradorinnoutaja. Seuraavat sijat menivät sileäkarvaiselle noutajalle, belgianpaimenkoiralle ja bokserille.

Koirien luonteen jalostamisen on todettu olevan huomattavasti vaikeampaa kuin fyysisten ominaisuuksien.

Ihminen on kouluttanut koiria palvelukseensa. Hyvän hajuistinsa avulla koira tunnistaa hometalon pahimmat pesäkkeet, huumekuriirin, maamiinan, malmiesiintymän tai kantarellipaikan. Uupumattomana työnarkomaanina karvanokka vartioi pihapiiriä ja isäntänsä omaisuutta, kiskoo hukkuvan kuiville, pidättää vankikarkurin, paimentaa lammaslaumaa ja käy noutamassa sorsapaistin. Koira toimii myös sokean silmänä ja kuuron korvana.

Agility eli koirien esteratakilpailu on kasvattanut suosiotaan. Se on myös mielenkiintoinen yleisölaji. Temppuradalla on esteiden lisäksi renkaita ja pujottelukeppejä. Nopein koira vähimmillä virhepisteillä on voittaja. Koiran tassujen on käytävä merkityillä kontaktipinnoilla ja omistajan fyysinen kosketus koiraan ja esteisiin on kielletty. Koira seuraa vain isäntänsä äänimerkkejä ja eleitä.

Yhdyssanaharjoitus 2

tempurata

esterakilpailu

hajuaisti

pujottelukeppi

kontaktipinta

äänimerkki

työnarkomaani

huumekuriiri

pihapiiri

käyttäytymistesti

rohkeusjärjestys

silmätulehdus

löysänahkainen

vatsalaukunkiertymä

ihosairaus

hengitysongelmat

Kaksoiskonsonantti- eli geminaattaharjoitus

kennelliitto

kerrostalo

perinnöllinen

yliopistossa

noutajalle

uimarannat

nelijalkaisille

huolestuttavasti

valvottava

kanssakäyminen

huomattavasti

kouluttanut

pesäkkeet

lammaslaumaa

Vokaaliharjoitus

kuunnella

fyysinen

tuttavuus

sosiaalinen

turvallisuus

uutiskynnys

hiihtoladut

rotumäärittely

mielijohteesta

geneettinen

symbioottinen

huumekuriiri

malmiesiintymä

Sanamatoharjoitus 1

Koirasta on tullut elämänkumppani yksineläjälle ja leikkikaveri monelle lapsiperheelle. Koirat lisäävät omistajansa liikunta-aktiviteettiä ja kohentavat näin ihmisen mielenvirkeyttä sekä ehkäisevät monia fyysisiä sairauksia. Koiranomistajat solmivat uusia tuttavuuksia ulkoilutusreiteillään ja sosiaalinen kanssakäyminen kehittyy. Koira lisää myös turvallisuuden tunnetta. Kennelliiton kaverikoirat vierailevat vanhustentaloissa ja sairaaloissa. Karvakuonoja hellimällä moni vaiva helpottaa.

Symbioosi eli molempia osapuolia hyödyttävä yhteiselämä on viime vuosiin sujunut ongelmitta. Nyt monet koirattomat näkevät kadunvarsien ja piennarten kakkakikkareet ympäristöuhkana. Koiraväki on saanut ryöpytystä päivälehtien yleisönosastoissa. Koirankakka on ylittänyt uutiskynnyksen.

Uuden järjestyslain mukaan koirien jätökset on kerättävä taajamien hoidetuilta alueilta. Koiria voi järjestyslain mukaan pitää vapaina taajamissa vain koirapuistoissa, koirien harjoituspaikoissa sekä suljetuilla piha-alueilla. Tällöinkin koiranomistajan on valvottava lemmikkinsä liikkeitä. Kiellettyjä ulkoilutuspaikkoja ovat yleiset uimarannat, lasten leikkipuistot, torit toriaikana, urheilukentät sekä yleiset hiihtoladut. Lain laiminlyönnistä voi seurata rike- tai päiväsakko.

Koiraharrastajat ovat iso kuntalaisryhmä, mutta kunnallishallinto ei ole vielä tarjonnut nelijalkaisille kuntalaisilleen riittävästi ulkoilualueita, kakkaroskapöntöistä puhumattakaan. Sen sijaan koirankieltotauluja näkee kaikkialla.

Sanamatoharjoitus 2

Rotukoiran hankintahinta on yli 700€ ja erilaisia rotuja yli 400, joten sen oikean valinta voi olla työlästä. Koira tulisikin hankkia perhe, harrastukset ja ympäristö huomioon ottaen. Isokokoinen irlanninsusikoira kärsisi varmasti suurkaupungin ahtaassa kerrostalohuoneistossa. Asiantuntijaa, koirankasvattajaa on syytä kuunnella, eikä hankintaa tulisi tehdä hetken mielijohteesta. Koiran keskimääräinen elinikä on n. 10 vuotta. Kennelliitto ja rotujärjestöt antavat myös oikeaa tietoa koirista ja koirankasvatuksesta.

Sekarotuisten koirien arvostus on pikkuhiljaa kasvanut. Tästä kieli myös uudempi nimitys *monirotuinen*. Sellaisen saa vielä halvemmalla, usein jopa ilmaiseksi. Monirotuisten geeniperimä on leveämpi ja terveys näin ollen monesti parempi kuin ns. rotukoirien.

Koirarotuja on kuollut sukupuuttoon ja uusia jalostetaan jatkuvasti. Koiranjalostusta on arvosteltu siitä, että pääpaino on ollut liikaa koiran ulkonäköä korostava. Rotumääritelmiä on liioiteltu. Sukusiitos on johtanut monien perinnöllisten sairauksien puhkeamiseen. Yleisimpiä ovat lonkkaviat sekä muut tuki- ja liikuntaelinsairaudet, vatsalaukunkiertymä, piilokiveksisyys, ihosairaudet ja hengitysongelmat. Mopsien ja englanninbulldoggien hengitys vinkuu jo huolestuttavasti. Liian löysä nahka aiheuttaa myös silmätulehduksia. Löysänahkaisimman sharpein maahantuonti Suomeen oli pitkään kielletty. Periytyvien vikojen ja sairauksien vastustamisohjelmasta käytetään lyhennystä PEVISA.

Tukholman yliopistossa on analysoitu standardisoituja koirien käyttäytymistestejä ja koirarodut asetettu

rohkeusjärjestykseen. Sen mukaan rohkea koira on erittäin aktiivinen, kiinnostunut muista koirista ja ihmisistä sekä utelias. Se on myös helposti koulutettavissa. Kisan voittajaksi selvisi labradorinnoutaja. Seuraavat sijat menivät sileäkarvaiselle noutajalle, belgianpaimenkoiralle ja bokserille.

Koirien luonteen jalostamisen on todettu olevan huomattavasti vaikeampaa kuin fyysisten ominaisuuksien.

Ihminen on kouluttanut koiria palvelukseensa. Ylivertaisen hajuaistinsa avulla koira tunnistaa hometalon pahimmat pesäkkeet, huumehuriin, maamiinan, malmiesiintymän tai kantarellipaikan. Uupumattomana työnarkomaanina karvanokka vartioi pihapiiriä ja isäntänsä omaisuutta, kiskoo hukkuvan kuiville, pidättää vankikarkurin, paimentaa lammaislaumaa ja käy noutamassa sorsapaistin. Koira toimii myös sokean silmänä ja kuuron korvana.

Agility eli koirien esteratakilpailu on kasvattanut suosiotaan. Se on myös mielenkiintoinen yleisölaji. Temppuradalla on esteiden lisäksi renkaita ja pujottelukeppejä. Nopein koira vähimmillä virhepisteillä on voittaja. Koiran tassujen on käytävä merkityillä kontaktipinnoilla ja omistajan fyysinen kosketus koiraan ja esteisiin on kielletty. Koira seuraa vain isäntänsä äänimerkkejä ja eleitä.

Yhdyssanaharjoitus 3

Tasavallan presidentti hahmotteli taannoin Suomen tulevaisuutta: Suomen on luotava tulevaisuuttaan varten kansallinen globalisaatiostrategia.

Pääministerin talouspoliittinen erityisavustaja on laatinut asiasta muistion ja informoinut presidenttiä. Yrityksille pyritään tarjoamaan dynaaminen, kansainvälisesti kilpailukykyinen toimintaympäristö uudistumista silmälläpitäen. Finanssipoliittisia toimia ja työmarkkinaratkaisuja aiotaan kytkeä kattavaksi toimenpidekokonaisuudeksi.

Aikoinaan EU-jäsenyys ja yhteisvaluutta euro olivat ensimmäisiä askeleita menestymisen strategiaan. Integroiduttiin Eurooppaan. Tekniset ja poliittiset päätökset eivät kuitenkaan riitä vaan kyse on koko kansakuntaa koskevasta oppimisstrategiasta.

Hallituksen linjaukset eivät ikäihmistä enää jaksa innostaa, pulavuosista selvittiin aikoinaan selvällä suomen kielellä ja ankaralla työnteolla. Röntgenkuvauksissa käytettyjen mammografialaitteiden kunto sen sijaan huolettaa. Säteilyturvakeskuksen testi on paljastanut laitteiden epäluotettavuuden. Terveyskeskuksen laboratoriossa tullaan näkemään monia hämmentyneitä asiakkaita.

Iltapäivälehtien lööpit saavat joskus isoäidinkin pään kääntymään. Viihdejournalmi taitaa myyntityön psykologian ja hakee usein aiheensa skandaaleista, tragedioista ja populaarikulttuurista. Etusivu noudattelee aina totuttua ihmisten uteliaisuutta stimuloivaa sapluunaa. Lehti tarttuukin kassajonossa helposti monen matkaan.

Ennen oli helppoa asioida omassa pienessä sekatavarakaupassa. Kaikki oli käden ulottuvilla.

Nyt täytyy työntää isoa ostoskärryä supermarketissa satoja metrejä. Tuotteiden nimistökin on muuttunut modernisti englanniksi. Elektroniikkaosastolla mainostetaan high-techiä, on PC:tä ja DVD:tä. Asiakasomistajiksi houkutellaan 6%:n bonuksilla. Audiovisuaalinen kotiteatteri on oltava joka mökissä. Multimedia korvaa vanhanajan pihaleikit. Trenditietoinen nykynuoriso ei kuuntele enää musiikkikappaleita, vaan biisejä. Megatarjouksina tyrkytetään operaattorikohtaisia laajakaistaliittymiä. Ollaan vahvasti menossa kohti informaatioyhteiskuntaa. Prosessoreissa on yhä enemmän megahertsejä. Innovaatiot seuraavat toisiaan. Maailmastamme on tullut digitaalinen, mitä se sitten tarkoittaaakin. Digiboxi on ollut joulun hittituote.

Yhdyssanaharjoitus 4

globalisaatiostrategia

talouspoliittinen

kilpailukykyinen

toimintaympäristö

finanssipoliittisia

työmarkkinaratkaisuja

yhteisvaluutta

kansakuntaa

ikäihmistä

röntgenkuvauksissa

mammografialaitteiden

epäluotettavuuden

laboratoriossa

iltapäivälehtien

Yhdyssanaharjoitus 5

Tasavallan presidentti

talouspoliittinen

kansainvälisesti

työmarkkinaratkaisuja

poliittiset päätökset

suomen kielellä

populaarikulttuurista

käden ulottuvilla

vanhanajan

digitaalisen median

asiantuntijoita

media-ala

kasvukäyriä

EU-jäsenyys

poliittiset päätökset

ikäihmistä

Tavuharjoitus

kos me tiik ka o sas tol ta	8
fe mi nii ni syy des tä	7
na vet ta po lul la	6
ag raa ri maa il mas sa	7
luon to do ku men tit	6
te le vi si o tar jon nas sa	9
laa ja kais ta liit ty mi ä	8
tren di tie toi nen	5
au di o vi su aa li nen	8
e lek tro niik ka o sas tol la	9
su per mar ke tis sa	6
po pu laa ri kult tuu ris ta	8
mam mo gra fi a lait tei den	8
glo ba li saa ti o stra te gi a	10
toi min ta ym pä ris tö	7
työ mark ki na rat kai su ja	8
toi men pi de ko ko nai suu dek si	10

Sanamatoharjoitus 3

Tasavallan presidentti hahmotteli taannoin Suomen tulevaisuutta: Suomen on luotava tulevaisuuttaan varten kansallinen globalisaatiostrategia.

Pääministerin talouspoliittinen erityisavustaja on laatinut asiasta muistion ja informoinut presidenttiä. Yrityksille pyritään tarjoamaan dynaaminen, kansainvälisesti kilpailukykyinen toimintaympäristö uudistumista silmälläpitäen. Finanssipoliittisia toimia ja työmarkkinaratkaisuja aiotaan kytkeä kattavaksi toimenpidekokonaisuudeksi.

Aikoinaan EU-jäsenyys ja yhteisvaluutta euro olivat ensimmäisiä askeleita menestymisen strategiaan. Integroiduttiin Eurooppaan. Tekniset ja poliittiset päätökset eivät kuitenkaan riitä vaan kyse on koko kansakuntaa koskevasta oppimisstrategiasta.

Hallituksen linjaukset eivät ikäihmistä enää jaksa innostaa, pulavuosista selvittiin aikoinaan selvällä suomen kielellä ja ankaralla työnteolla. Röntgenkuvauksissa käytettyjen mammografialaitteiden kunto sen sijaan huolettaa. Säteilyturvakeskuksen testi on paljastanut laitteiden epäluotettavuuden. Terveyskeskuksen laboratoriossa tullaan näkemään monia hämmentyneitä asiakkaita.

Iltapäivälehtien lööpit saavat joskus isoäidinkin pään kääntymään. Viihdejournalismo taitaa myyntityön psykologian ja hakee usein aiheensa skandaaleista, tragedioista ja populaarikulttuurista. Etusivu noudattelee aina totuttua ihmisten uteliaisuutta stimuloivaa sapluunaa. Lehti tarttuukin kassajonossa helposti monen matkaan.

Ennen oli helppoa asioida omassa pienessä sekatarvarakaupassa. Kaikki oli käden ulottuvilla.

Nyt täytyy työntää isoa ostoskärryä supermarketissa satoja metrejä. Tuotteiden nimistökin on muuttunut modernisti englanniksi. Elektroniikkaosastolla mainostetaan high-techiä, on PC:tä ja DVD:tä. Asiakasomistajiksi houkutellaan 6%:n bonuksilla. Audiovisuaalinen kotiteatteri on oltava joka mökissä. Multimedia korvaa vanhanajan pihaleikit. Trenditietoinen nykynuoriso ei kuuntele enää musiikkikappaleita, vaan biisejä. Megatarjouksina tyrkytetään operaattorikohtaisia laajakaistaliittymiä. Ollaan vahvasti menossa kohti informaatioyhteiskuntaa. Prosessoreissa on yhä enemmän megahertsejä. Innovaatiot seuraavat toisiaan. Maailmastamme on tullut digitaalinen, mitä se sitten tarkoittaaakin. Digiboxi on ollut joulun hittituote.

Sanamatoharjoitus 4

Illan televisiotarjonnassa entisestä viihdeohjelmasta on tullut show, pelle on saanut stand-up -koomikon hienommalta kalskahtavan tittelin. Hurjapäisimmät kilpailevat extreme-lajeissa ja cheerleaderit nostattavat tunnelmaa joukkuelajeissa. Jatkuvasti lisääntynyt dopingin käyttö on kuitenkin syönyt huippu-urheilulta uskottavuutta ja karkottanut sponsoreita. Isoäidin mielestä urheilua tulee TV:stä jo aivan liikaa.

Televisiokanavat hyödyntävät suosittuja ulkomaisia formaatteja kotimaisten produktioiden ohella. TV-draama ja luontodokumentit ovat isoäidin kestopuosikkeja.

Isoäiti eli agraarimaailmassa. Navettapolulla astelevan ei tarvinnut laittaa geeliä hiuksiin eikä pukeutumisen esteettinen puoli huolettanut. Feminiinisyydestä ei pirteissä puhuttu. Kylmäkön ammatissa ei ollut glamouria, osuuskaupan kosmetiikkaosastolta löytyi vain mäntysuopaa. Nykyajan citykulttuuri tekee ikäihmisen nostalgiseksi.

Tittelit ovat muuttuneet radikaalisti vuosien saatossa. Mitä mahtaa touhuta rekrytointipäällikkö? Entä tehdascontroller tai markkinointiassistentti? Päivälehdessä "palvelukseen halutaan" -osastolla etsitään digitaalisen median teknologian asiantuntijoita ja logistiikkapäällikköä. Mainos- ja media-ala tarjoaa töitä AD:lle ja copy-writerille. Kiertokoulun käyneen kielipää ei riitä näin mediaseksikkäille ilmauksille.

Mainoksien machomiehet tirsuvat testosteronia eikä anorektikko naiskuvakaan vastaa traditionaalista Suomi-neitoa. Kuluttajia manipuloidaan päivästä toiseen. Ekonomistit kommentoivat mediassa graafisia kasvukäyriä ja poliitikot agiteeraavat kansalaisia kuluttamaan yhä lisää.

Shoppailusta on tullut yleinen kansanhuvi ja monille addiktio. Isoäitiä kulutushysteria ei houkuta. Mainosten fantasiamaailma ei saa vanhaa koukkuunsa.

